Velenjski RUDAR

LETO III. — ŠTEVILKA 1
IZDAJA SINDIKAT RUDNIKA VELENJE
CENA POSAMEZNI ŠTEVILKI 10 DIN

VELENJE, 20. JANUARJA 1955

UREJA UREDNIŠKI ODBOR. ODGOVORNI UREDNIK KOČAR FRANJO — UREDNIŠTVO: RUDNIK VELENJE. ČEKOVNI RAČ. ŠTEV. 622-T-4 PRI N. B. SOŠTANJ. TISK CELJSKE TISKARNE V CELJU

Naš odnos do »Velenjskega rudarja«

Pred dnevi je Ljudska pravica v dveh nadaljevanjih priobčila zelo dobro in pozitivno kritiko našega znanega književnika tov. Miška Kranjca o tisku. Težišče te obširne, zares analitične kritike, pa je bilo na provincijskih časopisih. Kakorkoli sem prebiral in iskal objektivne momente za tako stanje oziroma raven našega podeželskega tiska, nisem mogel preko dejstva, da ima tov. Kranjec prav, vsaj s stališča »Kritika od zgoraj«. To tembolj, ker ima kot eden naših najvidnejših književnikov ter kot star partijski delavec in revolucionarni publicist nedvomno popolnoma jasne poglede na cilje in namene našega tiska na splošno, tudi lokalnega, ki mu ni odrekati važnih nalog v okviru našega socialističnega tiska. Tovarišu Mišku smo za dobronamerno kritiko iskreno hvaležni. Potrudili se bomo, da bomo iz njegovega članka povzeli čim več smernic za naše bodoče delo.

Mnenja sem, da je tudi lokalne časopise po namenu treba ločiti v več vrst, na primer glasila za več okrajev skupaj, za en sam okraj, morda pa tudi le za občino ali večji kolektiv. Razumljivo je, da mora časnik, ki je glasilo v medokrajnem ali okrajnem merilu, biti vsebinsko popolnoma drugačen kot lokalno glasilo občine ali celo kolektiva. Biti mora v glavnem informativen in seznanjati prebivalstvo z družbenim, gospodarskim in političnim življenjem v svojem območju in posredovati ljudem vse, kar bi jih utegnilo zanimati iz dogajanja v njihovi bližnji ali daljni okolici. Za informiranje v republiškem, zveznem in mednarodnem merilu pa skrbi naše dnevno časopisje, ki lokalnim problemom in dogajanjem ne more posvetiti dovolj pozornosti, pa tudi ne prostora.

V drugo skupino, to je h glasilom kolektiva, pa spada tudi naš »Velenjski rudar«, katerega glavna naloga naj bi po mojem mnenju bila načelna obdelava zelo pestre in vsestranske problematike v podjetju, pojasnjevati kolektivu delo in ukrepe njegovih samoupravnih organov, sindikata, pa tudi državnih zakonodajnih in upravnih organov, če bi to bilo potrebno. V trenutnem položaju naj bi torej »Velenjski rudar« bil glasilo kolektiva, morebitnih »zunanjih« problemov pa bi se naj dotaknil le načelno, ker posredovanje le-teh, in njihova analiza, spadajo v okvir nalog našega dnevnega časopisja.

V ta najožji okvir se nismo zaprli sami, temveč smo bili vanj stisnjeni. V teku lanskega leta smo ukrenili vse, da bi naše rudarsko sindikalno glasilo dobilo čimveč dopisnikov oziroma prispevkov z okraja in občine, vendar je ostalo žal pri našem prizadevanju. Merodajni tovariši niso za koristnost našega namena in niso pakazali prav nobenega razumevanja, razen redkih posmeznikov, ki so nam dali nekaj prispevkov. Tukaj bi bilo omeniti tovariša Miloša in Bojana Vovka ter Jožeta Turnška iz Šoštanja. Okraj in občine pa so svojo pestro problematiko reševali sami brez sodelovanja z volivci, ki bi jim »Velenjski rudar« lahko bil dober informator in posrednik. Da pa se je v našem okraju s tako pestro ekonomsko strukturo in s tem povezanimi problemi zgodilo marsikaj, kar bi bilo vredno in nujno posredovati javnosti, zvemo na ta ali drug način, samo ne na zborih volivcev. Tudi zelo nečedne stvari.

Odnos do našega glasila je tudi v kolektivu samem vse prej kot pozitiven. Ogromno problemov imamo sedaj sredi naše največje izgradnje, ki kolektiv zanje ne ve, ali pa je o njih napačno informiran. To ni prav! Imamo šest inženirjev in kakih dvajset tehnikov, vse z zelo pestrim in odgovornim delokrogom, polnim živih problemov in potreb. Toda kaj ve o tem kolektiv? Praktično ničesar. Ni oporekati, da imajo naši inženirji ogromno dela, mislim pa, da bi bila prav tako njihova dolžnost, sproti seznanjati kolektiv s svojim delom in problematiko, kakor tudi, kako jo rešujejo. Morda bi v »Velenjskem rudarju« objavljene izkušnje, rezultati študijskih raziskovanj in strokovni opisi ter analize ne koristili le našemu kolektivu, marveč rudarstvu na splošno. Globoko sem prepričan v to.

Zakaj ogromna večina našega kolektiva še sedaj ne ve, kako in zakaj se je pretrgal gumijasti transportni trak v jami, kar je oškodovalo kolektiv za dobre tri milijone dinarjev? Kdo so krivci? Kako je potekala preiskava itd. To je samo en dogodek, dnevno pa se srečujemo z najpestrejšimi problemi iz proizvodnje, kapitalne izgradnje, komerciale in drugod, česar pa kolektiv ne more zvedeti.

Zavedajmo se, da smo v dobi delavskega samoupravljanja in da z vsem, kar imamo, upravlja ves kolektiv po svojem delavskem svetu in upravnem odboru ter da ima kolektiv uzakonjeno pravico biti poučen o vseh dogajanjih v podjetju, ki ga upravlja v imenu skupnosti. Prepričan sem, da bi tekoče posredovanje vseh problemov tudi pri indiferentnih tovariših vzbudilo večje zanimanje za proizvodnjo in težave, ki jih imamo. S tem bi se zelo razširilo njihovo obzorje in utrdila zavest, da so dokončno minili časi, ko je bil mezdnik kapitalističnih izkoriščevalcev, temveč da je postal upravljač proizvodnih sredstev, ki mu jih je zaupala socialistična skupnost.

Mislim, da je naša velika dolžnost, posredovati vsak iz svojega področja kolektivu vse, kar bi bilo važno in koristno.

Stalno se govori in piše o higienskotehnični zaščiti našega delavca. To je bila tudi ena glavnih točk dnevnega reda zasedanja Centralnega odbora sindikata rudarjev. Nesreč imamo ogromno, večino iz neprevidnosti ali malomarnosti, vendar ni v podjetju nikogar (?!), ki bi nesreče analiziral in analize posredoval kolektivu. Verjetno bi z obdelavo praktičnih primerov v našem glasilu lahko marsikoga poučili in preprečili bodoče nesreče.

Škoda je naštevati dalje, preveč bi bilo tega. Kratko zajeto: odnos do našega sindikalnega glasila je nemogoč in s strani večine organizacij in posameznikov v podjetju popolnoma negativen. Mislim, da je malokateri, ali pa nobeden urednik kateregakoli našega časopisa v tako težkem in nehvaležnem položaju, kot urednik našega »Velenjskega rudarja«. Resnično bi moral biti čarovnik, da bi mogel s a m poskrbeti ali celo napisati prispevke za celo številko, ki naj bi bila kvalitetna in pestra ter ne le revijalna in strogo aktivistična, kot je pravilno ugotovil tov. Miško Kranjec.

Ker noben časopis, niti majhno glasilo kolektiva, ne more biti namen samemu sebi, smatram, da se moramo odločiti za dobrega, kvalitetnega »Rudarja«, za katerega bomo delali vsi, ali pa ga prenehajmo izdajati.

Ali je tak postopek pravilen?

Zvedeli smo, kako čudno so merodajni organi pri licitaciji hiš splošne ljudske imovine postopali z našim rudarjem, tov. Petrom Bukovcem, zato smo ga prosili naj se oglasi pri uredniku Velenjskega rudarja in nam opiše, na kak način je bil kot dražbeni udeleženec izločen. Tov. Bukovec se je naši prošnji odzval in nam povedal naslednje:

Ker sem moral svojo hišo in zemljo odstopiti rudniku, ki na tem terenu izgrajuje svoje novo naselje, sem bil primoran, da si zagotovim novo prebivališče.

Popolnoma razumem, da je izgradnja novih rudniških stanovanj nujno potrebna in da sem se moral ukloniti zahtevam zazidalnega načrta, ki je zajel mojo zemljo, ki je je bilo 1,38 ha, in hišo. Pričakoval pa sem, da mi bodo pristojni forumi šli na roko pri nakupu nove hiše, ki sem jo nameraval kupiti iz sklada splošnega ljudskega premoženja. Žal ni bilo tako!

V prvi polovici decembra je Ljudski odbor mestne občine Velenje razpisal dražbo sedmih hiš, bivšo lastnino kulturbundovcev in narodnih izdajalcev, ki jih je obsodilo ljudsko sodišče. Licitacije sem se udeležil z namenom, da kupim bivšo hišo kulturbundovca Sybille, ki živi v emigraciji v Avstriji. Vse bi bilo v redu, toda...

Licitacije se je udeležila tudi Sybillova hčerka, gospodična Finy Sybilla, ki je pač hotela ohraniti hišo svoji čedni družini. Za vsak slučaj menda... Osnovna dražbena cena je bila 220.000 dinarjev in se je povzpela na 260.000 dinarjev, ki jih je ponudila gospodična Sybillova, nakar sem sam ponudil 261.000 din, kar pa predsednik dražbene komisije in *občinski odbornik* tov. Melanšek Franc ni hotel sprejeti, temveč je izjavil: »Dovolj, hišo dobi Sybillova.« Torej vnaprej pripravljena stvar! Da je temu tako, mi dokazuje izjava Sybillove pred dražbo, češ: »Hiša je mojih staršev in je ne boš dobil!«

Kaj sem hotel, tako je pač, čeprav me vsa stvar zelo čudi. Tembolj, ker je dražbi prisostvoval tudi predsednik LOMO Velenje, predsednik gospodarskega sveta LOMO, tajnik za gospodarstvo LOMO in še drugi voljeni in operativni organi, od katerih so nekateri bili celo člani komisije.

Celo stvar smatram za nezakonito in vnaprej pripravljeno, ker sicer bi predsednik dražbene komisije ne mogel in ne smel prisoditi dražbenega objekta nižjemu ponudniku, tem manj, ker gre v tem primeru za rudarja, ki je svojo hišico odstopil skupnosti. Zaman razmišljam, kake zasluge ima Sybillova družina za našo državo in našo socialistično skupnost, da so jo predstavniki oblasti nagradili s tem, da so ji na tak način povrnili konfiscirano imovino.

Domovina mi je najdražja!

Pri našem rudniku se v zadnjem času često dogajajo primeri, da nekateri mladinci, ki jim ni kdo ve kaj do poštenega in resnega dela, zapuščajo službena mesta brez vzrokov in se podajajo na pot avanturizma — pobegov preko meje. Navadno se te zamišljene avanture končajo, še preden so se začele, ker jih naši organi javne varnosti pravočasno izslede in postavijo pred sodišče. Tako sta med ostalimi, kot je Zelenik in drugi, bila pravočasno zasačena tudi Franc Kropf in Alojz Hojnik. Ta dva sta se na poti proti meji sprla, pri čemer je Hojnik Kropfa teže telesno poškodoval, da se Kropf še danes nahaja na zdravljenju v bolnišnici. Oba, Hojnik v zaporu, Kropf v bolnišnici, čakata, da bosta odgovarjala pred sodiščem.

Vendar nekateri le pridejo v tako imenovano »obljubljeno deželo«, za katero mislijo, da jih bo osrečila in obogatila tudi v brezdelju. Toda ni tako! Mnogi se zopet vračajo v domovino z izjavo: »Domovina mi je najdražja!« Spoznali so, kako je tujcu v tujini in kako ravnajo z njim. Tako je bilo tudi s pobeglim Antonom Ložnikom iz Gaberk pri Šoštanju in Albertom Dobnikom, doma prav tam. Eden od obeh je bil zaposlen pri našem rudniku, drugi pa pri TE v Šoštanju. Prav lepo nam pripovedujeta, kakšno razočaranje sta doživela pri svoji avanturi. Ložnik nam pripoveduje takole: »Tukaj v Jugoslaviji sem imel dobro službo in sem zaslužil od 10 do 12 tisoč dinarjev ali celo več na mesec, vendar mi to ni bilo dovolj. Ko pa sem prispel v Avstrijo, sem doživel veliko razočaranje. Po treh tednih bivanja v taborišču sem bil na tako imenovanem ljudskem sejmu odkupljen za ceno 14 šilingov od nekega kmeta in gostilničarja, ki me je odpeljal na svoj dom in me doma uporabljal za vsa najslabša hlapčevska dela. Zaslužil pa sem toliko, da mi ni zadostovalo niti za cigarete. Tako sem postal iz samostojnega, svobodnega človeka v domovini suženj tujemu gospodarju na tuji zemlji. V sebi sem občutil hud boj in zelo sem se kesal, ker sem storil ta nepremišljeni korak. Že tedaj sem sklenil, da se vrnem za vsako ceno v domovino. Zapustil sem kmeta in iskal službo drugod v kaki industriji, da si izboljšam življenjske pogoje. Pa je bilo zastonj! Povsod so me zavračali kot tujca. Opazil pa sem eno: že v taborišču so mene kakor ostale, ki so se tam nahajali, silili k posečanju cerkvenih obredov, kljub temu, da posameznikom to ni bilo po volji. Po šestih tednih sem dobil potrebne dokumente za legalni povratek v svojo domovino.«

Podoben primer nam opisuje tudi Albert Dobnik. Oba sta zadovoljna, da sta se vrnila iz tujine in da ju je domovina zopet sprejela.

Nekaj o mesečnih izplačilih

Pri našem podjetju imamo nekaj ljudi, ki jim red in tovariška disciplina nista preveč pri srcu. Na vse načine se trudijo, kako bi s čim večjim neredom otežavali delo mezdnega oddelka. Njihovo obnašanje je včasih takšno, da ga je nemogoče prenašati, zato sem se namenil, da spregovorim o tem nekaj besed, kar je v interesu vseh disciplniranih delavcev, ki jih je na rudniku velika večina.

Upam, da me bodo pošteni delavci pravilno razumeli, kajti ta kritika se nanaša samo na tiste posameznike, ki s svojim obnašanjem kvarijo ugled kolektivu.

Obravnavati nameravam samo problem mesečnih izplačil, ki so brez dvoma za vse delavce in uslužbence največjega pomena. Vsi pošteni delavci si žele, in to imajo tudi pravico zahtevati, da bo izplačilo izvedeno pravilno in pravočasno, kajti če je pravilno obračunano in izplačano, bodo vsi delavci zadovoljni.

Res je, da si zaenkrat še ne moremo zamisliti, da bi izplačila potekala tako, da bi sploh ne bilo nobenih reklamacij, vendar pa se lahko z dobro voljo in tovariško disciplino odstrani mnogo raznih nepravilnosi. Mogoče si bo marsikdo mislil, da se lahko odpravijo nepravilnosti, če bodo uslužbenci, ki so v mezdnem oddelku, hitreje in vestneje izvrševali svojo dolžnost. Ne bom zanikal, da to ni deloma res, vendar pa to še ni vse, ker redno in točno izplačilo zavisi od mnogih okolnosti.

Oglejmo si malo pobliže kako to izgleda. — Za vsakega delavca se dnevno vodi evidenca v katerem obratu dela, kolikor ur in nadur opravi, koliko zasluži v opravljenem delovnem času, ali je bolan, če je zamudil dnino itd. Na koncu meseca, oz. v začetku vsakega prihodnjega meseca, se mora v obratni pisarni vse to zbrati in obračunati za vsakega delavca posebej. Brez dvoma, daje ta zbirnik in obračun ogromno dela, zato ni čudno, da morajo ljudje večkrat delati popoldne in tudi zvečer, če hočejo, da bo to obsežno delo pravočasno izvršeno, večkrat pa se rok tudi prekorači. Ko je mezdna lista gotova, jo vzamemo v mezdni oddelek, kjer se delo nadaljuje do končnega obračuna in izplačila.

Najprej je treba narediti izplačilno listo za vsak obrat posebej. Vanjo je treba vnesti za vsakega delavca njegovo grupo, izvršene delovne dneve, letni dopust, bolezenske dni, dnevni zaslužek, skupni zaslužek, otroške doklade itd. Na ta način so zbrani skupni prejemki delavca. Ko je to izvršeno, se preide k vnašanju odbitkov. Pri vnašanju odbitkov pa mora biti vse dokumentirano, ker se noben odtegljaj ne more izvesti brez dokumentacije (odločbe za alimente, kazni, DOZ, sindikat, bančno posojilo itd.) Jasno je, da takšno delo zahteva popolen mir, kajti v nasprotnem primeru lahko kaj hitro pride do napak, na primer, da se odtegne nepravemu delavcu, recimo soimenjaku, kar ima za posledico upravičene, vendar v bistvu nepotrebne reklamacije. Razumljivo je, da morajo potem v mezdnem oddelku poiskati kateremu delavcu se ni odtegnilo, pa bi se moralo odtegniti, kar zopet zahteva določen čas. Na žalost se do sedaj še ni zgodilo, ali vsaj zelo redko, da bi nepravilno okoriščeni delavec prišel sam prijavit napako. Večkrat hočejo nekateri, ko se jih opomni, zanikati in klonejo šele, ko se jim stvari popolnoma dokažejo. Pri teh narobetovariših se res moramo vprašati, kje so izgubili, oziroma če so sploh že kdaj posedovali najosnovnejše poštenje. Prejkoslej moramo gledati, da jim kolektiv pokaže vrata, ker niso v bistvu ničesar drugega, kot navadni kriminalci.

Vsak pa, ki misli, da ga ne bomo našli, se zelo moti, kajti toliko evidence imamo v mezdnem oddelku, da lahko najdemo vsakogar in mu njegovo nepoštenost tudi dokažemo.

Praviloma mora biti izplačilo vsakega petnajstega v mesecu. Največkrat se zgodi, da dobimo denar v mezdni oddelek šele štirinajstega popoldne, zato je za kuvertiranje zelo malo časa. Zato moramo to delo opravljati večkrat še petnajstega dopoldne. Ko je denar v vrečkah, je potreben določen čas, da je vse prekontrolirano in da na ta način odpravimo še kakšne morebitne napake. — Prav v tem času pa nam nedisciplinirani delavci povzročajo največje težave. Posamezniki, katerih pa ni majhno število, hočejo biti na vsak način privilegirani in že dopoldne, ko bi moral biti največji mir, prihajajo po plačo kar na direkcijo. Nekateri so zelo vsiljivi in prav nesramni. Z raznimi lažmi in hinavsko priliznjenostjo prosijo, da bi jim izplačali pred določenim časom. Zatrjujejo celo, da nimajo opoldne kaj skuhati, če ne dobijo denarja, da bi si nabavili hrano. Ko človek gleda to prerivanje po hodnikih in pisarnah, izgleda, kot da bi gledal vrabce, če jim v hudi zimi vržeš pest žita, za katerega se prerivajo in tepejo, ker se vsak bori za to, da bi ga bil deležen čim več.

Ta ugotovitev je žalostna, a vendar resnična, zato se morajo vsi pošteni delavci boriti, da tudi pri tem končno naredimo red. Morda je to grdo razvado zakrivilo prejšnje poslovanje v mezdnem oddelku, ker so imeli nekateri uslužbenci svoje prijatelje in so tem pred rednim izplačilnim rokom izdajali plače.

Če hočemo to dokončno urediti, moramo vsi skupaj delati na tem, da ne bo nihče dobil izplačila brez res upravičenega razloga pred določenim časom.

Za enkrat sem ta problem obravnaval le načelno, če se pa situacija ne bo popravila, nameravam prihodnjič te vsiljivce in neredneže navesti z imeni.

Tekauc Jože.

V nedeljo, dne 23. januarja ob 9. uri

vsi na OBČNI ZBOR sindikalne podružnice Rudnika lignita Velenje

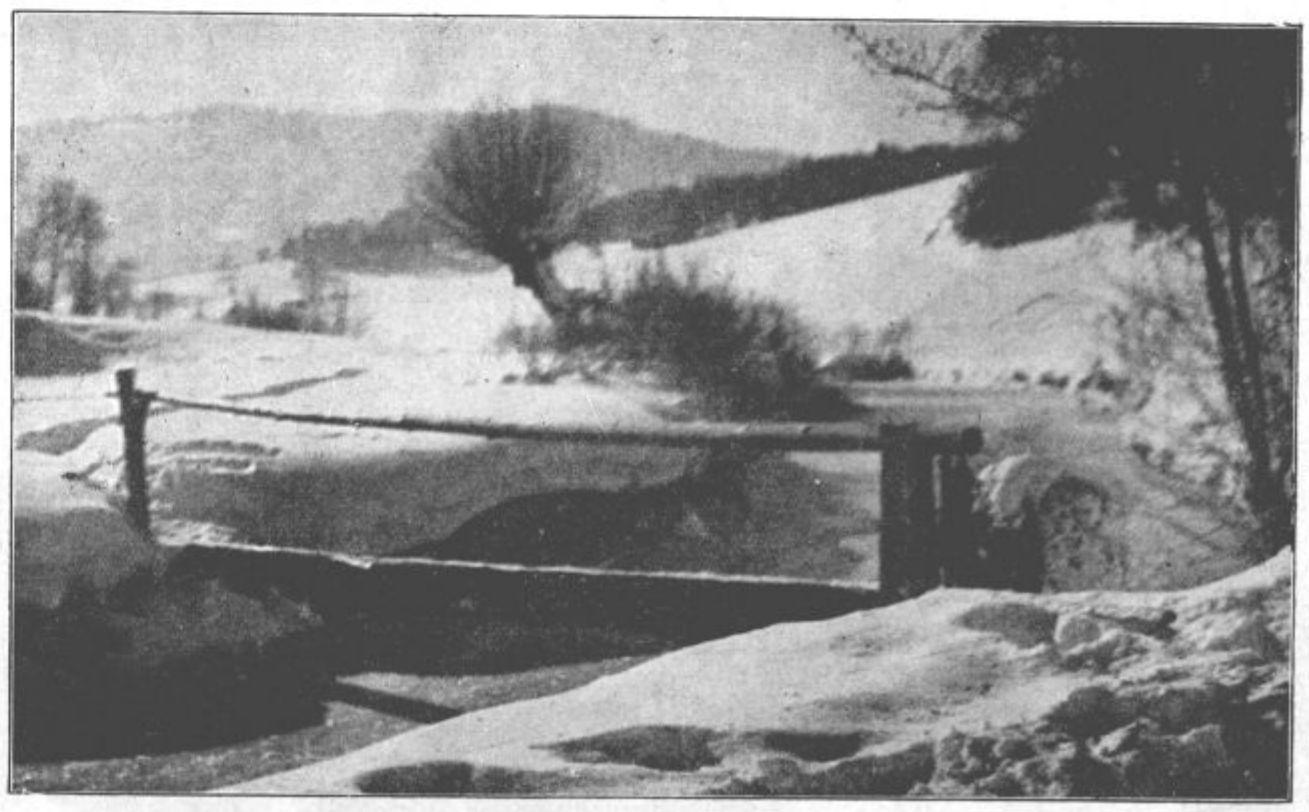

Morda se bodo našim smučarjem le uresničile želje... *Motiv z zamrznjene Pake*

Z obiska pri zahodnonemških sindikalnih organizacijah

(Nadaljevanje)

Delavsko sodelovanje

Eden največjih uspehov, ki so ga sindikalne organizacije v Zapadni Nemčiji dosegle od oblasti je zakon o delavskem sodelovanju, ki je bil izdan leta 1951. Kljub temu, da delavci po tem zakonu še zdaleč nimajo tistih pravic, niti možnosti kot pri nas, pa le pomeni odstopanje od strogih kapitalističnih zakonitosti in dopuščanje klic socializma.

Delavsko sodelovanje v Zapadni Nemčiji še ni posebno visoko razvito. Zavzema v rudarstvu gornje Bavarske oblasti štiri rudnike. Po samem zakonu o delavskem sodelovanju niso kapitalisti obvezni dovoliti delavcem sodelovanja pri upravljanju v podjetju, temveč lahko dovolijo. Seveda je potrebna zato zelo strnjena in enotna zahteva delavcev, organiziranih v sindikalni organizaciji, da to uspe iztrgati od kapitalistov v kapitalistični družben ureditvi.

Dovoljeno pravico sodelovanja vršijo delavci in nameščenci preko takoimenovanih nadzornih odborov. Nadzorni odbor se sestoji iz dveh delov:

1. Iz ene polovice članov vodstva podjetja, ki jih odredi vodstvo samo;
2. iz druge polovice, ki je izbrana od sindikalne organizacije.

Da ne bi bilo parno število, se oba partnerja sporazumeta za enega člana nadzornega odbora, ki je nevtralen. To se pravi, da niti nima nič skupnega z vodstvom podjetja, niti s tam zaposlenimi delavci. Ako se oba partnerja ne moreta sporazumeti za tega člana, ga odrejuje zveza sindikatov. Ta član, ki nima para, ima največkrat oziroma zmeraj, kadar se obe strani ne moreta sporazumeti, odločilno besedo.

Sindikalna organizacija takole sestavi svojo polovico članstva v nadzornem odboru podjetja:

2 člana morata biti direktno iz vrst delavcev v podjetju,

1 član izbran iz oblastnega sindikalnega rokovodstva,

1 član izbran iz zveze sindikatov,

1 član se izbere izven podjetja — najraje iz občine, ki pa ne sme biti podrejen vodstvu podjetja.

To je primer nadzornega odbora, ki šteje 11 članov. Sicer pa štejejo tudi do 15.

Nadzorni odbori se volijo za 4—5 let.

Poleg teh nadzornih odborov pa imajo tudi upravo, ki je sestavljena iz treh direktorjev:

1. Tehnični direktor,
2. Komercialni direktor,
3. Delavski direktor, ki mu je poverjena personalna politika.

Iz same sestave se že da tudi sklepati in videti, kako skrbno so se podjetniki zavarovali pred prevelikim vplivom in možnostmi stvarnega — materialnega vpliva delavcev na politiko v podjetju. Iz diskusije s posameznimi člani teh nadzornih odborov pa sem prišel do takšnega zaključka:

Delavcem se omogoča, da v proizvodnem procesu pomagajo k izboljšavam, boljšemu finančnemu efektu podjetja, imajo vse pravice, samo te pa, ki je najvažnejša — vodenje finančne politike — vpogled v finančno poslovanje — o tem pa nimajo pojma. Te pravice si pridržuje neki forum, ki ima predstavnike podjetij združene, kakor pravijo za Bavarsko oblast v Münchenu. Nam je dobro znano dejstvo, da ni politične enakopravnosti, ako ni tudi ekonomske in pa da karakterizira razred izkoriščevalcev:

1. last sredstev za proizvodnjo;
2. komu pripada delitev proizvodov;
3. Kdo in kako se dele ustvarjeni viški dela.

Po vsem tem v teh podjetjih z delavskim sodelovanjem v Zapadni Nemčiji ne moremo govoriti, da so proizvajalna sredstva last kolektiva, ampak so last združenih podjetnikov, delitev proizvodov in višek dela pripada ravno tako lastnikom sredstev za proizvodnjo.

Kakšen pa je plačni sistem in kakšne so plače v teh podjetjih z delavskim sodelovanjem?

Po izjavah sindikalnih aktivistov so dosegli v teh podjetjih znatno povišanje plač. Kakšno pa je razmerje med plačami proizvajalcev in delodajalci ni točno znano, kajti delavci sploh ne vedo, kakšni so zaslužki direktorjev, obratovodij itd. Vedo le to, da je razlika med kvalificiranimi delavci na odkopih z akordnim zaslužkom napram nadzornikom v jami 1 : 2. To se pravi, ako zasluži kopač na odkopu 430 DM, zasluži nadzornik okrog 850 DM. Zaradi tega si lahko samo mislimo na naših starih izkušnjah iz stare Jugoslavije, kolikokrat višje plače so pri nameščencih (vodilni še prav posebno) od plač delavcev bile pri nas v stari — kapitalistični Jugoslaviji, takšne razlike so tudi v podjetjih Zapadne Nemčije. Iz vsega tega vidimo, da je obravnavani zakon o delavskem sodelovanju in pravice delavcev silno drobna drobtinica, ki so jo sprostili kapitalisti odločnim zahtevam delavcev. Marsikdaj pa tudi ta drobtinica doprinese ravno njim ogromne kose nazaj.

Iz razgovora po delavskem sodelovanju smo postavili vprašanje stavk v teh podjetjih. Odgovor je bil takšen, da stavk od leta 1951, odkar so vpostavljeni organi delavskega sodelovanja, v teh podjetjih ni bilo in mislijo, da jih tudi v bodoče ne bo.

Problema pa sindikalne organizacije v Zapadni Nemčiji nimajo le s temi pravicami, ki so jih delavci dobili in kot izgleda, so ali morajo biti zadovoljni, temveč jih veliko bolj tare skrb nad tem, da ne bi v teh podjetjih dosegali slabših uspehov, kakor so jih dosegali kapitalisti sami, ker je to preizkusni kamen za nadaljnjo razširitev delavskega sodelovanja na druge rudnike, kakor tudi za ostalo industrijo, ki delavskega sodelovanja še ne pozna.

Iz predavanja o delavskem sodelovanju je bilo naglašeno, da sindikalna organizacija dela na tem, da se vsa podjetja podržavijo in da se izenačijo pogoji življenja vseh delavcev.

Brez dvoma bodo na način, s katerim se za ta ideal borijo (parlamentarizem) sindikalne organizacije v Zapadni Nemčiji, rabili precej časa, da bodo to dosegli. Osnova pa je ravno v tem. Šele potem, ko ne bo individualne lastnine, ko ne bo delodajalca in delojemalca — izkoriščenca in izkoriščanega — bodo lažje dosegali hitrejšo ekonomsko enakopravnost vseh delovnih ljudi v svoji državi.

(Dalje prihodnjič)

Okrepčevalnica na rudniku

Pameten je predlog, ki ga je dal tov. Ramšak na zasedanju delavskega sveta rudnika, in sicer, da se odpre na rudniku okrepčevalnica. Mnogo navzočih rudarjev se je ogrelo za to stvar. Kako se tudi ne bi ogreli, ko pa bi takšen lokal bil nujno potreben in zelo koristen.

Mnoga podjetja v naši državi so že začela uvajati takšne obratne okrepčevalnice. V inozemstvu je pa tak način preskrbovanja delavcev z okusno in ceneno prehrano že precej časa v praksi. Seveda ne verjamemo, da bi kapitalisti to koristno stvar uvedli zgolj iz človečanskega čuta, ampak so to uvedli iz čiste preračunljivosti.

Redna in izdatna prehrana čuva in zboljšuje človekovo delovno sposobnost. Tega se moramo zavedati in moramo tudi mi pomisliti, kako rudarjevo hrano izboljšati in skultivirati.

Poglejmo samo en primer: Neki rudar stanuje oddaljen 2 uri hoda. Zjutraj vstane zelo zgodaj, na naglico zaužije samo črno kavo. Za malico si vzame s seboj morda le kos kruha in steklenico črne kave. Popoldan se vrača domov. Ker pa je že lačen in žejen se nehote ustavi v gostilni. Požirek žganja ali vina (brezalkoholnih pijač ni možno dobiti v naših gostilnah — kdo bi se s tem pečal, to ne nese) mu za trenutek prežene občutek gladu. Slučajno se sreča s prijateljem in tako se vrstijo četrtinka za četrtinko ter morda litri. Pozno v noč se vrača domov. Zjutraj zaspi in tako »useka plavega«.

Vse drugače bi izgledalo, če bi imeli pri roki lepo urejeno in dobro založeno okrepčevalnico. Tedaj bi ta prijatelj pred odhodom na delo morda popil kozarec mleka ali vročega čaja. Kupil bi si morda obloženi kruhek (sendvič) in si ga ponesel v jamo. Ko bi se z dela vračal domov, bi se okrepčal z brizgancem ali mlekom in pojedel nekaj močnatega. Tako bi vzdržal in si obenem nadomestil izgubljene moči.

Toda tega ne bodo veseli le naši rudarji, temveč se bodo razveselili tudi naši zdravniki, ker se bo zdravstveno stanje delavcev izboljšalo. Končno bo tudi podjetje imelo od tega koristi, ker se bo zvišala delovna zmogljivost.

Predavanje za rudarje v prozivnici

Odbor našega delavskega prosvetnega društva je priporočal »Ljudski univerzi,« da bi svoje delovanje čim bolj približala delavstvu. Čeprav prireja redna in prav gosta predavanja v naši čitalnici, pa se teh predavanj udeležuje prav malo rudarjev in delavcev. Slušatelji so po večini izobraženci ali gospodinje. Zato pozdravljam to idejo, da se bodo prirejala predavanja v veliki rudarski čakalnici (prozivnici). Seveda bodo morala biti ta predavanja zanimiva, kratka in njih vsebina prilagojena zanimanju rudarjev na področju znanosti, kulture in tehnike.

Upajmo, da bodo rudarji od časa do časa radi poslušali in bodo ostali hvaležni požrtvovalnim tovarišem iz »Ljudske univerze.«

Za ali proti „jazzu“

Kot je videti, si je tudi v Velenju počasi, toda vztrajno utirala pot moderna plesna glasba, ki je osvajala in še osvaja vedno več mladih ljudi, pa tudi nekatere starejše ljudi. Prihajala je med mladino s filmi, ki nam jih je posredovala filmska industrija iz zahoda. Prodirala je med narod tudi preko radia. Pri tem je moderna plesna glasba žela posebno velik uspeh pri navdušenih poslušalcih raznih BBC oddaj. In končno so si celo nekatere nadebudne skupine mladih »muzikantov« nadele poslanstvo, širili »nekakšno jazz« umetnost »modernega« zapadnega sveta. Seveda moramo vzeti tu v obzir, da je ta, čeprav še daleč od pravega »jazza« odmaknjena mladinska glasba v očeh preprostih in glasbeno nerazgledanih ljudi ustvarila mnogokrat popolnoma napačen pojem o »jazzu«. Medtem, ko so eni tak »jazz« odklanjali, misleč, da odklanjajo pravi »jazz«, so ga drugi z navdušenjem pozdravljali v dobri veri, da gre res za »jazz«. Menda bi slednji bili precej razočarani, če bi jim nekdo zatrjeval, da je listega prvotnega »jazza« pri nas zelo, zelo malo in da je vsa tako imenovana moderna »jazz-glasba« že precejšen odklon od nekdanjega prvobitnega »jazza« iz let pred in po prvi svetovni vojni. Posebno bi presenetilo marsikaterega ljubitelja »jazza«, če bi izvedel, da je listi »jazz«, ki ga sedaj nekateri z navdušenjem sprejemajo kot veliko odkritje, tam na zahodu, kjer je nastajal, bil že pred 10 do 15 leti preživet in da se nam tamošnji ljudje samo še pomilovalno posmehujejo, ko mi tako hlastamo in grabimo ter uživamo ob tej tuji umetnosti, oni pa so že zopet naprej pred nami za 5, 10 ali pa tudi 15 let. Sicer pa to ni bistveno vprašanje, kako prodira ta glasba med nas in ali nekoliko let kasneje ali prej. Važno je to, da se zavedamo, kakšno poslanstvo vrši ta glasba posebno med mladino. S tem v zvezi pa bi želel povedati malo več o »jazzu« o njega nastanku in razvoju, posebno pa o njegovem namenu in vsebini.

»Jazz« se je rodil v začetku sedanjega stoletja, tam na južnem koncu Zedinjenih držav Amerike, v predmestjih milijonskega New Orleansa, kjer mrgoli narodnosti, kjer ljudje podedujejo vročo kri Špancev, Črncev, Indijancev in drugih temperamentnih ras in narodov. Iz prvotnega majhnega ansambla, sestavljenega iz nekoliko belih in črnih muzikantov, se je kmalu razvil močnejši orkester, ki je vzbudil pozornost mesta, kmalu bližnje okolice in ki si je vztrajno utiral pot na sever, dokler niso iniciativo prevzeli razni profesionalni orkestri belcev in »jazz« amerikanizirali. Propagirali so ga kot novo glasbeno smer velikih mest, zidanih iz železa in betona, ga razglašali kot umetnost industrializirane in mehanizirane civlizacije in... tako si je »jazz« polagoma utrl pot v svet. Že takoj v začetku je bila osnova »jazzu« ritmika in melodika tamošnjih amerikanskih Črncev, ki so iz svoje pradomovine Liberije in iz drugih afriških dežel kot sužnji prišli v Ameriko. Le-ti so s seboj prinesli svoje pesmi in svoje plese.

Ta črnska glasba in plesi, last naroda, polnega južnjaškega temperamenta, je lepa kot vsaka narodna glasba in folklora in pač svojska Črncem, kot na primer Makedoncem ,kako njihovo kolo, Madžarom Czardas ali nam polka. Toda »jazz« si je nadel nalogo črnsko, za nas malce eksotično melodiko in ritmiko, razširili po svetu in mu jo vsilili kot novo, napredno, moderno glasbeno smer. Mislim, da ni preveč nepotrebno naglašati, da je ritmika črnskih plesov pač svojska Črncem, ki se v tem ritmu izživljajo lako, kot Črnogorci pri njihovem kolu »Oro«, da pa ista črnska glasba ostalim narodom ne more pomeniti isto in da tako vzbuja popolnoma drugačno občutje v veliki meri močno erotična in celo seksualna. Zanimivo pa je dejstvo, da so to in takšne glasbe tamkaj kaj kmalu začeli namerno posredovati mladini, jo na ta način poskušali navezati nase in jo pripraviti, da bi pozabila ali prešla preko vseh mogočih življenjskih in družbenih problemov, posebno socialnih, ter na ta način mladino uspavati in ustvariti videz, da imajo ob »jazzu« raj na zemlji.

Mislim, da mi nihče ne bo oporekal, da je marsikateri moderni ples opolzek in da taka ritmika pri mladih ljudeh vzbuja popolnoma drugačen občutek kot na primer kak solidni valček, fox, polka, tango slaw itd., posebno, če je na razpolago primerna dražeča razsvetljava in dovoljna količina alkohola. In s tem je dosežen cilj. Mladina je uspavana, pozabi na vsakdanjost in misli, da je tako najlepše na svetu. Kaj ji mar razni svetovni dogodki, boji človeštva, napori in zmage ter uspehi ostale mladine. Samo, da se ji da možnost, da se zbirajo v tem ali onem lokalu ali baru, s tako ali drugačno razsvetljavo, da poslušajo »jazz«, ki njihove živce prijetno draži in da ob dobro preračunanih gibih plesa prej ali slej pozabijo na stvarnost okoli sebe. Da, takšen je bil in je na žalost še precejšen del mladine na zahodu. Zaenkrat bi se še rad izognil misli in vprašanja, če morda kdo tudi pri nas želi ustvariti takšno mladino?

Seveda je tudi drugod širom sveta tak »jazz« naletel na oster odpor vseh zdravih in treznih ljudi, posebno tistih, ki jim je v resnici bilo do lepše bodočnosti mladine. In hočeš nočeš, je tudi tisti brutalni »jazz« prvih let svojega obstoja začel spreminjati obliko. Žal večinoma le obliko, ne pa tudi vsebine, v kolikor jo je sploh imel.

Prvotno je bil »jazz« sestavljen namreč samo iz pihal in trobil ter tolkal: saxofonov, trobent, trombonov in raznih večjih ter manjših bobnov. V taki zasedbi in ob ostrem ritmu ob teh kričečih glasbenih barvah je seveda močno dražljivo vplival na živce in vzbujal v duševnosti mladine ne ravno estetična občutja, ampak več ali manj erotične in seksualne nagone. Pod pritiskom javnosti, zaradi iskanja novih oblik, ali pa zaradi zakonitega razvoja, se je ta »jazz« začel spreminjati. Pridružilo se mu je večje število instrumentov, ki so blažilno vplivali na prekričečo barvo. Vključili so tudi godala: violine, viole, čela in kontrabase in celo človeški glas je začel igrati pomembno vlogo. Nastal je tako imenovani simfonijski »jazz« znanih skladateljev Gwen Millerja, Gershwina, Churchila, Walaca in drugih, ki pa se je že mogočno razlikoval od prvotnega »jazza«. Saj je vseboval mnogo pristnih idej, ki so bile z novo zasedbo prav lepo izražene. Nastalo je mnogo, danes svetovno priznanih skladb, kot na primer »Missisippi« itd. Pa tudi drugi moderni in ne ravno »jazz« skladatelji niso šli kar tako mimo »jazza« in so posvetili marsikatero svojo skladbo tej novi glasbeni struji (Schönberg, Stravinski, Honneger itd.). Poleg tega je »jazz«, ko je bil prestopil amerikanska tla in si utrl pot v ostale dežele, začel dobivati več ali manj nacionalne poteze, ki so zopet mnogo omilile ameriški »jazz« in njegov brutalni značaj. Nastal je češki, italijanski, nemški »jazz« in po zaslugi Adamiča in njegovega orkestra je tudi slovenska javnost dobila svoj več ali manj posrečeni tip slovenskega »jazza«, ki ga pa sami ne imenujejo več »jazz«, temveč »zabavni orkester«!

V kolikor potem tak »jazz« vnaša v svojo vsebino folklorne glasbene elemente, ali pa ima resnično glasbeno vsebino in ideje, v toliko gledam tak »jazz«, kot pojav teh časov ob tem kulturnem vrenju in iskanju različnih kulturnih, v tem primeru glasbenih smeri in ga smatram za pozitiven prehodni pojav. V kolikor pa ima tak »jazz« le značaj konjunkture ali pa celo namen, katerega sem prej prikazal, moramo tako glasbo odločno odklanjati.

Na splošno pa ima »jazz« štiri lastnosti: od teh sta dve pozitivni, dve pa negativni. Pozitivne lastnosti »jazza« so dovršena in do skrajnih tehničnih zmogljivosti obdelana ritmika, o kateri glasbenik še sanjal ni, da bi se dala na tem ali onem instrumentu izvajati ter barva takšne moderne zasedbe, posebno simfonijskih »jazz« orkestrov, ki so ustvarili in odprli mogočnosti ustvarjanja najneverjetnejših glasbenih barv, efektov in s tem razpoloženj. Negativni lastnosti pa sta: prevelik poudarek na trobilih na račun ostalih instrumentov in, kar je glavno — pomanjkanje ali sploh izostanek vsebine.

Sicer se je pa tudi »jazz« razcepil v nekakšen pravovirni ortodoksni »jazz« raznih »stilov«, ki ljubijo predvsem improviziranje, kar je celo mnogim ljubiteljem »jazza« tuje in nepojmljivo, pa tja do raznih tipičnih nacionalnih tipov »jazza«.

Gotovo je, da taka glasba najprej in najlaže osvoji mladega človeka, katerega duševnost stremi in hlepi po čimbolj živahnem in temperamentnem življenju. Nevarnost pa je, da potem tak mlad človek, v kolikor istočasno nima tudi druge glasbene izobrazbe,

(Nadaljevanje na 4. strani)

Inž. Pipuš Dušan:

Študijsko potovanje v ZDA

2. Od New Yorka do Washingtona

ZDA so same skoraj tako velike, kot je Evropa. Njihova površina znaša več kot 7,8 milijonov km², zahodna obala je več kot 5000 km oddaljena od vzhodne ter ima okoli 160 milijonov prebivalcev. Največja zvezna država je Texas, ki zavzema okoli 10 % površine ZDA in je večja kot Francija. Vzhodni del države, posebno v bližini atlantske obale, je zelo gosto naseljen ter ima mogočno industrijo, kar je razumljivo, ker so se tukaj začeli naseljevati ljudje, ki so prišli iz Evrope in ker so na tem področju velike zaloge kvalitetnega premoga. Dve tretjini vsega prebivalstva ZDA živi v mestih, 10 % prebivalcev je črncev, 400.000 pa je Indijancev. Nekako 60 milijonov ljudi je zaposlenih oziroma pridobitnih, od tega 19 milijonov žena, od katerih je polovica poročenih. Kmetij je 6 milijonov, od tega 90 % elektrificiranih, polovica pa ima tudi telefon. Polovica vseh družin v ZDA poseduje svojo lastno hišico.

Iz New Yorka smo se odpeljali s Pensilvania-ekspresom v preko 500 km oddaljeni Pittsburg. To je bil nočni brzovlak s samimi spalnimi vagoni. — Pittsburg je središče železarske in jeklarske industrije ter ima okoli 1 milijon prebivalcev. Središče mesta tvorijo nebotičniki, drugače pa je to mesto zelo prestrano ter se vrstijo železarne in jeklarne druga za drugo.

Ogledali smo si tovarno MSA, ki izdeluje najrazličnejšo jamsko varnostno opremo: jamske svetilke, aparate za reševanje, aparate za določanje metana, razne telefone, jamske radio aparate, medikamente, razne šleme in drugo. — V tovarni je vse delo urejeno po tekočem traku. Občudovali smo red v tovarni in ročnost delavcev. Vsak delavec ali delavka opravlja točno odrejeno delo ter se na tujca niti ne ozre, ko pride mimo.

V bližini Pittsburga smo si ogledali tudi poizkusni rudnik Bureau of Mines rudarskega inštituta. Tukaj smo srečali tudi nekega Slovenca, ki je že od prve svetovne vojne v Ameriki, vendar je govoril še prav dobro slovenski, čeprav med tem sploh ni bil v domovini. V poizkusni jami smo si ogledali način utrjevanja stropa s pomočjo železnih vijakov, način zasekovanja premoga s težkimi prevoznimi zasekovalnimi stroji ter mehanično zapraševanje jame. Zunaj rudnika smo prisostvovali preizkusu eksplozivnosti premogovega prahu. Posamezni laboratoriji so v posebnih hišicah v zelenju ter med seboj povezani z asfaltiranimi cestami. Vsa poizkusna postaja izgleda kot kakšen park.

Iz Pittsburga smo odpotovali z avtobusom v Wheeling. Potovanje z avtobusom je bilo prijetno in udobno. Vsak je imel svoj sedež, kjer si lahko naslonjalo popustil, za noge je posebno naslonjalo, tako da si na pol ležal in po potrebi tudi dremal. Avtobus je vozil s hitrostjo 80 km na uro. Vozili smo se skozi manjša mesta, po izgledu sama stanovanjska naselja. Vse hiše, ki so v večini lesene, so v zelenju, kot da bi stale v parku. Okoli hiše je lepa zelena trava, skrbno negovana. Ta je ponos vsakega Američana. Travo vsak dan polivajo, vsak teden pa s strojčki strižejo. To delo navadno opravljajo šolski otroci ter si na ta način zaslužijo nekaj denarja za svoje osebne potrebščine. Zvedeli smo, da tudi parke urejujejo in vzdržujejo srednješolci, da si tako zaslužijo denar.

Omenil sem, da je večina hiš lesenih, navadno so tudi enodružinske in pritlične. Vsaka hiša je z mastno barvo lepo premazana, kar je treba vsakih nekaj let obnoviti, ker pa je v ZDA delovna sila zelo draga, dela to sam gospodar ali gospodinja. Hiše niso med seboj ločene z ograjo, včasih imajo nizko živo mejo, ki pa potem izgled hiše samo olepša. Pri hišah tudi ni nobenih gred. Cvetlice rastejo naravnost iz trave, kar da prirodnejši izgled. Zidana enodružinska hišica s tremi sobami in pritiklinami stane 12.000 dolarjev ali 120 dolarjev mesečnega odplačila na 10 let, najemnina pa znaša 70 do 80 dolarjev na mesec.

Wheeling je majhno mestece z okoli 50.000 prebivalci. V bližini Wheelinga, kakih 30 milj daleč, smo si ogledali naprave podjetja Hanna Coal Company. To podjetje ima tri jamske obrate in tri površinske kope ter daje dnevno 27.000 ton črnega premoga. Odkopavajo osmi Pittsburški sloj, ki je 1,5 m debel in ima 7500 kalorij. Na površinskem kopu odkrivajo krovnino z velikimi bagerji Marion. Žlica je 50 kubičnih jardov ali 37,5 m³ velika. V žlici ima velik osebni avto dovolj prostora. Bager je 1750 ton težak ter ima 8 elektro motorjev s skupno 2900 KS, največji motor ima sam 1500 KS. Bager je 43 m visok ali približno toliko, kot izvozni stolp na novem jašku v Prelogah. Takšen bager nakoplje na mesec 1,200.000 kubičnih metrov ter odkrije tako 120 tisoč ton premoga. Razmerje med premogom in jalovino znaša 1:10. Pri kopanju premoga dela majhen bager, čigar žlica je 7 m³ velika. Premog tovorijo v kamione-iztresače, ki naenkrat prepeljejo po 15 ton premoga. Sedaj pa jo podjetje nabavilo že kamione, s katerimi prepeljujejo po 50 ton. S kamionom prepeljejo premog nad bunker, vozač sproži odpirač in 50 ton premoga se iztrese v manj kot 1 minuti. Takšen površinski kop daje dnevno 4000 do 5000 ton premoga ter ima 150 zaposlenih delavcev. Bagerji in avtomobili so

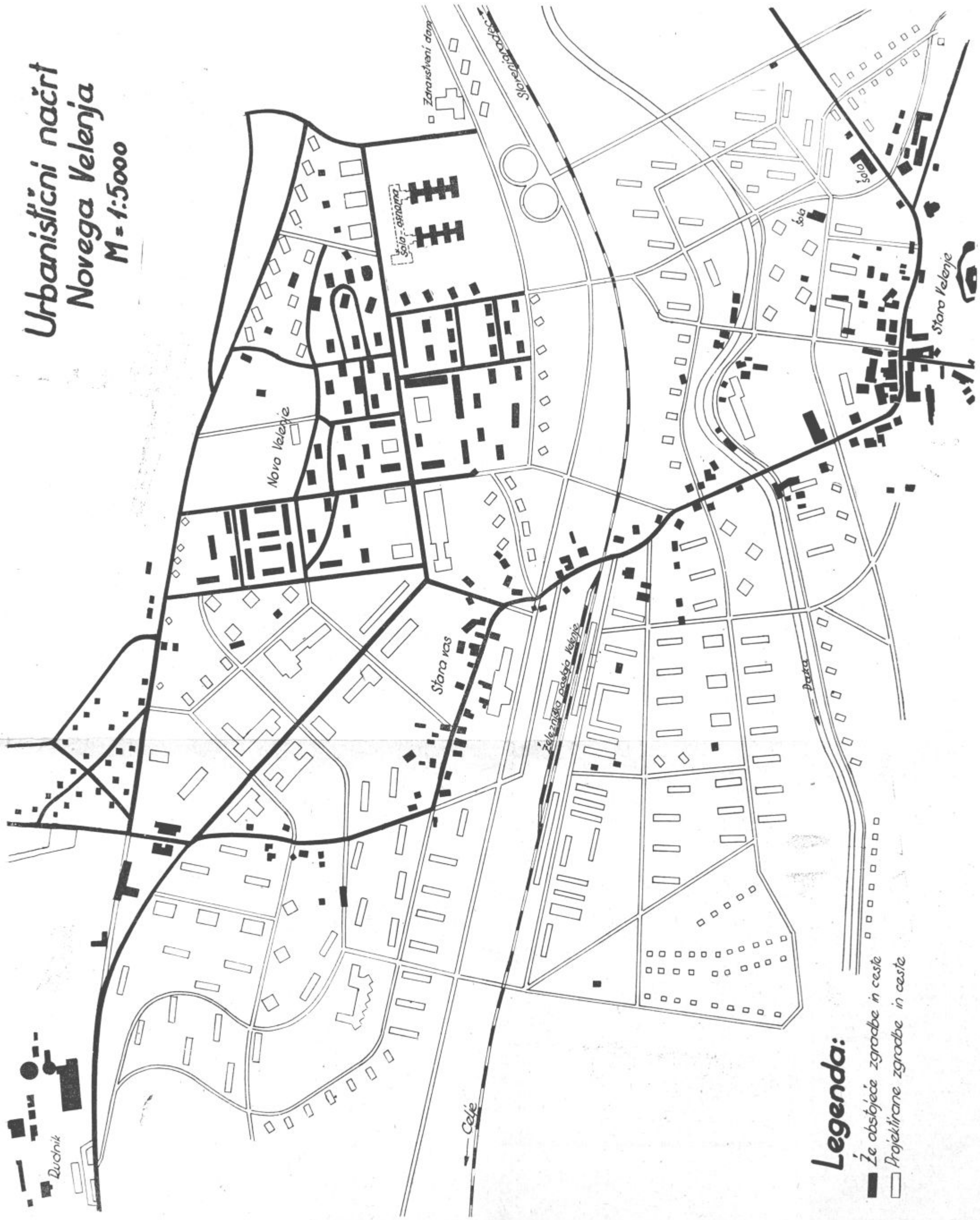

opremljeni z radijskimi oddajnimi in sprejemnimi aparati, da je mogoče v najkrajšem času priklicati pomoč v primeru okvare.

Tukaj smo si ogledali tudi največjo separacijo za premog v ZDA. Njena kapaciteta je 1500 ton na uro ali 36.000 ton na dan. Premog, ki ga iztresajo iz kamionov v bunker, odnaša 2,10 m širok gumijast trak v separacijo. V separaciji se premog najprej rešeta, potem odbira jalovina na natresnih žlebovih in ne na zbirnih mizah, ker se tako laže izbira; potem se pere na ločilnih strojih oziroma srednje vrste s pomočjo težke tekočine. Najdrobnejše vrste se separirajo na ločilnih mizah. Premog se na koncu še osuši v centrifugah in s pomočjo toplih plinov. Za sušenje uporabljajo premog, prerasel z jalovino.

Separacija je povezana z železnico dveh železniških družb. Premog tovorijo v železne vagone iztresače z nosilnostjo do 60 ton. Pod separacijo premog tovorijo, potem vagon v premiku tehtajo in takoj nato ranžirajo na ustrezni tir. Vsi tiri na separaciji so v nagibu, tako da ni potreben noben stroj za premikanje, vsak vagon pa ima zavore. Redno jemljejo iz vagonov vzorce, ki jih takoj nato analizirajo v laboratoriju ter kontrolirajo kvaliteto. Značilnost te separacije je, da ima samo bunker za rovni premog in še ta samo za 1500 m³. Zgrajena je iz železne konstrukcije ter obložena z valovito pločevino ter ima zelo dobro železniško zvezo z odjemalci. Vsi stroji delajo avtomatično, težijo pa za čim boljšo kvaliteto premoga. Zato premog na koncu še sušijo. Z veliko kapaciteto se zmanjšajo obratni stroški, celoten stalež delavcev je 150.

Pri isti družbi smo si ogledali tudi dva jamska obrata. Ena jama je bila v odpiranju. Gradili so samo zunanja postrojenja. Gotov je bil glavni izvozni vpadnik. Zračni jašek so šele poglabljali. Vse delajo v lastni režiji. Jama je vsega okrog 75 m globoka ter računajo, da bodo v poldrugem letu investicije zaključene. Jama bo dajala dnevno po 5000 ton premoga. Na vseh zunanjih objektih je videti, da štedijo z investicijskimi stroški ter da mora objekt čim prej vrniti investirana sredstva. Druga jama, ki smo si jo ogledali, obratuje od leta 1921. Odprta je z rovom in z vpadnikom. Prevoz je urejen z električnimi lokomotivami na trolej z istosmernim tokom 275 V napetosti. Glavni izvozni hodnik je dobro osvetljen ter zaradi boljše vidljivosti pobeljen. Tračnice so težke 28 kg ter 1,50 m oddaljene druga od druge. Pragovi so hrastovi ali železni, pol metra daleč drug od drugega.

Premog pridobivajo v komorah, vsa dela so mehanizirana. Ena delovna skupina ima 12 delavcev ter dela na 5 do 10 deloviščih. Vsak delavec je specialist ter dva samo zasekujeta, dva podgrajujeta, dva nakladata, dva odvažata, eden vrta, eden popravlja tire, eden rzstreljuje ter eden je preddelavec. Vse delo je mehanizirano, celo podgrajevanje. Odkopni učinek znaša 32 ton na šiht, jamski učinek za 11 ton na delavnik.

Dobil sem vtis, da je delo dobro organizirano, mehanizacija je prilagojena montangeološkim prilikam. Vsak delavec je polno zaposlen, dobro izvežban v svojem delu ter z veseljem opravlja svoje delo. Vsak delavec ima zaščitno opremo: čelado, rokavice, specialne čevlje in očala. Podjetje polaga važnost na sigurnost ter ima poseben odsek za varnost, ki predvaja ustrezne filme, prireja predavanja in tečaje, izdaja poseben časopis. Odnos med delavci in predpostavljenimi je tovariški, vendar je povsod zaslediti disciplino.

Iz Wheelinga je ekipa odpotovala z avtobusom v Stenbenville. To je manjše industrijsko mesto ob reki Ohio, ki je znano po svojih jeklarnah. Še isti večer smo nadaljevali potovanje z vlakom v St. Luis.

St. Luis je milijonsko mesto ob reki Missisipiju. Zanimiv je že sam pristop v mesto z železnico. Ta je nekoliko kilometrov daleč v mesto speljana na jeklenih mostovih. V predmestjih vidimo pod seboj hiše črncev, ki so zelo podobne ciganskim delom vasi v Srbiji. Hišo so revne, ograjene z nekaj zemlje, zelenja je malo, videti je precej otrok, vendar skoraj pri vsaki hiši stoji bolj ali manj izrabljen avtomobil. Sem ter tja so vmes lepše hiše, ki so obdane z zelenjem, pred njimi pa stoji tudi lepši avto. Središče mesta pa tvorijo, kakor povsod, zelo široke ulice z nebotičniki, kjer je tudi trgovski center.

(Nadaljevanje prihodnjič.)

»Trnjulčica« izza kulis

Če si v dnevih, ko se je predvajala »Trnjulčica« stopil v garderobo, si opazil vrvenje kot v panju.

Predstava je ob 4 popoldne, ni pa še bila ura ena, ko so že začeli prihajati prvi igralci, dobro uro pred začetkom pa so prisopihali zadnji. Sedaj pa je s preoblačenjem in šminkanjem bilo treba zares pohiteti. Vsepovsod je živahno, vsak kotiček garderobe je zaseden. Eni se preoblačijo, drugi čakajo na šminkanje, ta išče kos svoje obleke, drugi ne najde lasulje, tretjemu manjka to, četrtemu ono.

Pri mizicah za šminkanje je najbolj živahno. Vsakdo hoče biti lep, posebno ženski del ansambla. Šminkerji imajo polne roke dela. Umetniki so iz fletnega dekleta v najkrajšem času napravili odurno starko, iz kar domačega moškega obraza nastaja »majestetična kraljevska fasada«. Najmlajši skačejo in raposajeno čakajo, da pridejo na vrsto. Pri mizici, kjer Šminka Trauner, je najbolj živahno. Ves lepi spol čaka na njegovo mazanje, kajti mojster je v šminkanju plavih oči in lepih srčkanih ustnic. Na drugi strani vidiš vnetega Drovenika, ki se ukvarja z Bambovim nosom. Praprotnikovo lice izginja pod gmoto kita in šminke in tako nastaja novo lice z zavihanim nosom, širokimi in velikimi ustnicami, ki se ti neprestano režijo v obraz. Bambo je ustvarjen!

V kabinah za preoblačenje ureja Tavšič svoj trebušček, nepogrešljiv »sestavni del« dobrega kuharja. Venomer pošilja koga k sosedom (v restavracijo) po tekočo hrano, da si dviga svoj pogum. V kabini, kjer se preoblačijo ženske, je najbolj živo. Šiva se, prikraja in urejuje. Tu ni izreza dovolj globoka, tam je krilo predolgo, pri tretji spet pričeska ni popolnoma po okusu. Vsepovsod je živ-žav. Vsaka hoče biti kar najlepša in zapustiti vtis, sicer pa ... saj drugače ne bi bila ženska.

Med tem se pripravlja oder. Tu kulisa ni ravna, tam je drevo premalo pripeto, da se maje in končno se s treskom prevrne po odru, da se dvigne oblak prahu, ki je vse zavil v meglo.

Režiser pa skače in vpije s pipo v ustih: »Kaj še ni gotovo?«, ... čez pet minut pričnemo!

V orkesterskem prostoru se pripravljajo godbeniki in preizkušajo svoje instrumente, tako, da dobiš vtis, kot da bi bil v opernem avditoriju.

V garderobi se spreminja obraz za obrazom pod tolščo šminke. »Veliki trenutek«, se zelo hitro približuje. Režiserjev glas je vse bolj nervozen, v nervoznosti grize svojo nepogrešljivo pipo in vpije: »Kje je kraljica? Kje je to? Kje je ono? ...« Meh pripravlja razsvetljavo, zadnji žeblji so pribiti, drevesa zopet stoje, kulise so pripete in gledalci že polnijo dvorano.

Še zadnji popravki in poteze na obrazih in že se zasliši režiserjev glas: prvo dejanje na oder! Pričnemo!

Še bežen pogled v ogledalo, popravek na naborkih in frizurah in že je zvonec naznanil pričetek predstave.

Bauerman dvigne taktirko, orkester prične z otvoritvenimi akordi in zavesa se dvigne.

Čestitati moramo režiserju in igralcem. Lepo je bilo. Kaka mala napaka ali neuglajenost v igri se pripeti tudi na večjih, tudi poklicnih odrih. Toda še teh je bilo malo. Srečno smo izvozili.

Zopet oživi garderoba, še bolj živa je kot pred predstavo, vsi povprek komentirajo, malo pokritizirajo, vendar se jim veselje nad uspešno predstavo bere tudi izpod kilogramskih slojev šminke. Kako tudi ne bi? Premiera je uspela in publika je zadovoljna. Z vazelino in papirjem se odstranjuje šminka in iz našminkanih lic nastajajo zopet vsakdanji znani obrazi. Prvi že odhajajo, režiser še za slovo rohni: »Pospravite svoje stvari, jutri ob treh nasvidenje!«

Drug za drugim odhajajo igralci, Drovenik še pospravlja za njimi stvari in pripravlja rekvizite za naslednjo predstavo.

Polagoma ugašajo luči tudi v garderobi, vse je zajela tema — molk je zavil Talijin hram vse do prihodnjega dne, ko se prične vse zopet znova.

Panem et circenses

Problem, ki se ga bom dotaknil v članku, se bržkone pojavlja tudi drugje, ne samo pri nas. Gre za dvig kulturnosti pri delovnih ljudeh, še posebno pa pri naši delavski mladini.

Mnogo se je že izmenjalo besed o delu mladine, njenem načinu življenja in interesu za družbeno življenje. Toda izmenjale so se le besede in pri besedah je ostalo. Zdi se mi, da se vrtimo v začaranem krogu in iščemo izhoda. Mladina pa še naprej hodi svoja pota in živi svoje življenje. Res je, da ji ne smemo kratiti njene svobode in s silo spreminjati njenih korakov. Pač pa smo dolžni, da ji usmerjamo korak in ji pomagamo iskati pravih poti.

Rudnik se stalno povečuje in rabi nove delavce. Iz vseh krajev prihajajo mladinci in to pretežno iz vasi, iz kmetijstva. Dosedaj je bil njihov način življenja takšen kot je na vasi. Naenkrat so se pa znašli v industrijskem mestu, čisto v drugem okolju. Za njih je težko čez noč se prilagoditi novim razmeram. Tem mladincem je vse tuje. Razne kulturne ustanove (kino, knjižnice, gledališče, predavanja, šport, telovadba) gledajo z nezaupanjem. Ne upajo si približati tem ustanovam, vstopiti vanje in sprejemati tisto, kar jim nudijo. Ostanejo ob strani nezainteresirani in kot taki dovzetni za sprejemanje slabih in negativnih vplivov. Živeli so na vasi, gojili svoje običaje, živeli patriarhalno in se zabavali tako, kot je vas hotela in dovoljevala. Vse to, kar imajo danes na razpolago pa so gledali kot mestne pridobitve, ki so na razpolago le mestnim prebivalcem. Morda so jim želje po večji kulturi in napredku zatirali starši in župnik?

Menim, da morajo organizacije, ki so poklicane baviti se z mladino, upoštevati ta dejstva. Potrebno se je tem mladim ljudem približati in jim povedati, kje je njihovo mesto.

Nikakor ne smemo dovoliti, da ob svojem prostem času brezciljno tavajo od gostilne do gostilne. Tako se ti mladinci navadijo brezkoristno zapravljati svoj prosti čas. Iz njih se razvijejo ljudje, ki postanejo nezainteresirani za vsa politična, gospodarska in kulturna dogajanja okoli sebe. Kratko rečeno: Postanejo sebičneži, ki poznajo le svojo eksistenco, svoje udobje in svoj užitek. Za njih bi veljal naslov tega članka: »Kruha in iger.«

Gibanje prebivalstva

RODILE SO:

Ževart Brigita, gospodinja iz Novega Velenja, stara 27 let — Minko; Krajnc Karla, gosp. pomočnica iz Laz 43, stara 20 let — Staneta; Vodušek Angela, gospodinja iz Stare vasi, stara 20 let — Alfreda; Glušič Ana, gospodinja iz Pake, stara 39 let — Silvestra; Šket Antonija, gospodinja iz Velenja, stara 26 let — Jožeta; Martinc Marija, gospodinja iz Šaleka, stara 30 let — Slavka in Jožeta; Rebolj Majda, gospodinja iz Škal, stara 22 let — Janka in Metko; Klauž Marija, gospodinja iz Pesja, stara 25 let — Janeza; Grm Bernarda, gospodinja iz Konovo, stara 26 let — Ivana; Kotnik Jožefa, gospodinja iz Št. Brica, stara 25 let — Ivana; Britovšek Cilka, gospodinja iz Cirkovc, stara 29 let — Štefko; Ostruh Štefka, gospodinja iz Pake, stara 20 let — Ivico; Mlinar Marija, polj. delavka iz Lopatnika, stara 28 let — Vinka; Hrastnik Anica, polj. delavka iz Šaleka, stara 25 let — Štefana; Kopitar Marija, gospodinja iz Arnač, stara 28 let — Silvo.

UMRLI SO:

Martinc Slavko, novorojenec iz Šaleka; Martinc Jože, novorojenec iz Šaleka; Mlinar Marija, posestnica iz Podkraja, stara 66 let; Kodrun Antonija, druž. upokojenka iz Škal, stara 79 let; Grejan Katarina, gospodinja iz Kavč, stara 66 let; Grm Helena, gospodinja iz Konovo, stara 78 let.

POROČILI SO SE:

Višnjar Anton, rudar iz Bevč in Ramšak Edvarda, polj. delavka iz Kozjaka; Matjaž Franc, rudar iz Stare vasi in Mori Jožefa, gosp. pomočnica iz Stare vasi; Hribar Janez, rudar iz Pake in Kumer Marica, gosp. pomočnica iz Šaleka; Bevc Franc, rudar iz Novega Velenja in Podpečan Terezija, kuharska pomočnica iz Novega Velenja; Avbreht Alojz, kovač iz Lipja in Cvikl Jožefa, polj. delavka iz Pirešice; Škoberne Ivan, elektrovarilec iz Maribora in Kovač Stana, gosp. pomočnica iz Šaleka; Rebernjak Ivan, rudar iz Prelog in Goričnik Jožefa, gosp. pomočnica iz Prelog; Ocepek Ivan, mizar iz Konovo in Hudobreznik Klara, krojaška pomočnica iz Pesja.

V letu 1954 se je rodilo na območju LOMO Velenje 95 dečkov in 64 deklic. Umrlo je 38 moških in 27 žensk.

(Nadaljevanje z 2. strani)

postane več ali manj apatičen do ostale res lepe glasbene umetnosti in vidi potem v »jazzu« alfo in omego glasbenega ustvarjanja.

Če primerjamo ostalo resno glasbo in »jazz«, bomo videli, da bosta obe vrsti glasbe svoje občudovalce in poslušalce lahko stoodstotno zadovoljile in jih celo spravile v ekstazo le s to razliko, da je občutek tistega užitka, ki ga ima nekdo ob poslušanju lepe resne glasbene ustvaritve, trajen in trajno živi v spominu, medtem ko čar »jazza« popusti brž, ko dotični človek zapusti milje, v katerem se je izživljal. V toliko je **vsaj danes** vrednejša ostala glasba od »jazza«. Če pa si bo v bodočnosti tudi »jazz« ustvaril svojo močnejšo notranjo vsebino, pa mu bomo gotovo vsi ljubitelji glasbene umetnosti sledili.

No, in če se še ozremo v velenjske razmere, je moje mišljenje to, da Velenje kot tako, razen posameznikov, niti ne pozna pravega »jazza«. Tu, kot mi je znano, je občinstvo dosedaj le enkrat imelo priliko, da sliši resnično »jazz« zasedbo in izvedbo in to ob priliki, ko je tu gostovala godba Narodne milice iz Ljubljane. Vsi ostali, tako imenovani »jazzi«, ki so tu nastopali, pa so le več ali manj posrečene ali ponesrečene skupine plesnih zasedb, kajti za »jazz« ni bistveno, ali saksofon že pomeni element »jazz«, bistven je način izvedbe in pa namen ter vsebina. Z vsakim instrumentom se namreč da izvajati »jazz« in ostala koncertna glasba. Zato pa je iz glasbenega stališča več vredna ta ali ona plesna ali salonska zasedba, za katero obstoje več ali manj napisane in priredjene zasedbe, kot pa samo »nabijanje«, ki ga je zmožen posredovati kak ansambel, ki si z večjo ali manjšo fantazijo sproti in po svoje improvizira svojo ali pa tujo melodijo. Hočem še enkrat poudariti, da tako igranje še zdaleč ni »jazz«. Ker so v Velenju specifične prilike take, da je tu mnogo rudarjev in drugih delavcev ter ljudi, ki žele narodno glasbo, dalje ljudi, ki žele salonsko in slično lahko zabavno glasbo in končno ljudi, ki žele predvsem plesno glasbo, bo treba ustvariti ansambel, ki bo zmožen zadostiti vsem trem zahtevam. Vendar pa je to še vse zelo daleč od »jazza« in zato smatram, da v Velenju še ni potrebno postavljati vprašanja za ali proti »jazzu«.

Beuermann

„KROG S KREDO“

Naše amatersko gledališče pripravlja svojemu občinstvu novo presenečenje. Tokrat se je režiser Mavec s svojimi igralci podal v daljno deželo vzhoda — na Kitajsko. Njegov ansambel je naštudiral Klabundov »Krog s kredo«, ki ga bo postavil na oder ob koncu januarja.

Klabund se je začel uveljavljati s svojimi prepesnitvami iz kitajske, japonske in perzijske lirike, gledališča pa je naravnost osvajal s svojimi predelavami stare kitajske pravljične igre »Krog s kredo« in prav tako stare japonske drame »Praznik cvetočih češenj«. V naših prevodih ga poznamo zlasti še po »Rasputinu«, »Petru Velikem« in v zadnjem času posebno še po zloglasnih »Borgijcih«.

Klabund je psevdonim. Njegovo pravo ime je Alfred Henschke. Rojen je bil leta 1891, umrl pa je za jetiko v Davosu leta 1928.

»Krog s kredo« je delo, ki ga odlikuje toliko umetniških in gledaliških vrlin, da ga je nekoč nešteto velikih in manjših gledališč upravičeno prištevalo v vrsto svojih najbolj priljubljenih in privlačnih uprizoritev. Pisano je čisto, preprosto, lahko bi rekli »ljudsko« v najlepšem pomenu besede, vsebina je zanimiva, jasna, lahko umljiva, vsem dostopna in vseh se dotikajoča, etično jedro je zdravo, naravno, krepko in plemenito, socialni elementi (Čang — Ling) so človeški, iskreni in prepričljivi, tehnična zgradba je trdna, zgoščena in napeta, jezik pa je na eni strani klen in dramatično izrazit, na drugi strani pa poetično tekoč, blagodejno zveneč in čustveno zanešen. Če dodamo k temu še slikovitost in tujkost okolja, plastičnost vseh značajev, srčno toplino in sijočo milino in ljubezen, ki jo izžareva glavna oseba te igre Haitung — potem, se mi zdi, pač ni treba nič drugega več kot dobre uprizoritve, da si delo zasluženo osvoji mnenja in čustva gledališkega občinstva.

Osnovno misel zastopata Hai-tang in njen brat Čang-Ling. Upor proti krivici in nasilju, obtožba krutosti, brezvestnosti, laži, hinavstva, spletkarstva in zločina, borba za »najsvetejša prava«, za žlahtnost, poštenost in pravičnost. In končno: zmaga ljubezni nad sovraštvom.

Značaji so prikazani kratko, v jasnih in plastičnih podobah, lastnostih in potezah, kot jih človeška družba v večji ali manjši meri pač vsebuje. Tu imamo vljudega, premetenega zvodnika, lokavega trgovca Tonga; potem brezrčnega zakupnika in neizprosnega izterjevalca davkov, vača in pohotneža, pantra v goščavi, mandarina Mae; brezvestnega in podkupljivega zastopnika pravosodstva, surovega in hkrati strahopetnega višjega sodnika Čuja; slabiča in prilagujočega se omahljivca Čaa; upornega in divjega, a v bistvu plemenitega mladeniča Čang-Linga; čudnega romarja, v brezdelju tavajočega sanjarja, kasneje modrega vladarja, cesarjeviča Paa; sovražno in pohlepno, na videz lepo, a v srcu strupeno in po kačje zvito, morilsko prvo ženo Maovo, Yii-Pei in končno glavno osebo igre, dekletce, ženo in mater Haitang, ki s svojo otroško, čisto dušo, s svojim dekliškim, ženskim in materinskim žarom, s svojo milino, s svojo iskrenostjo, srčno toplino, preprosto živahnostjo in vse premagujočo ljubeznijo predstavlja prav gotovo enega najlepših in človeško najbolj blestečih likov dramske literature. Posebno dragocena se mi zdi metamorfoza, ki jo doživi mandarin Ma pod vplivom Haitanginega bistva.

Gotovo ste se že odločili, da si boste ogledali stvar, ker je vredna, da si jo človek ogleda. Inscenacija bo zelo lepa, polna pristne kitajske motivike. Izdeluje jo skupina »odskega mojstra« Janeza Ravljena. Kostumi bodo iz Ljubljane.

PREKLIC

Preklicujem in razveljavljam deputatno nakaznico štev. 631.

Mikek Vinko

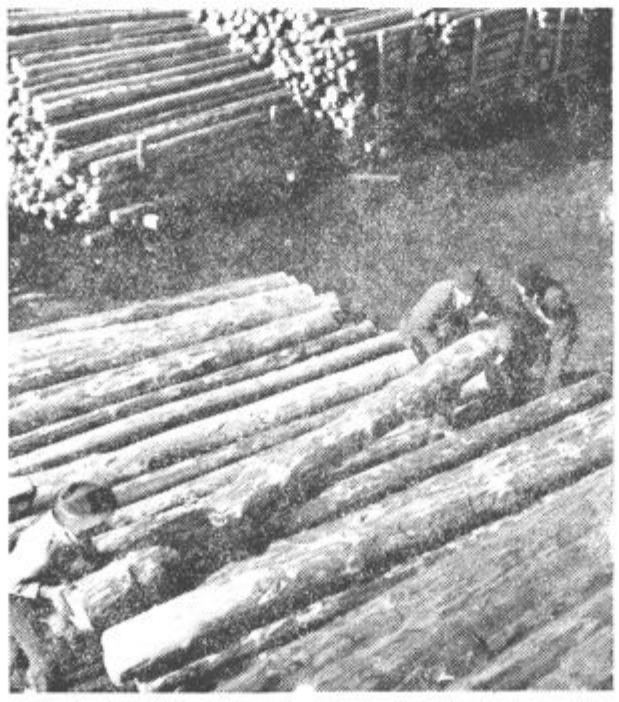

Naporno in trdo, pa tudi nevarno je delo na našem tesnem prostoru.

Proslava 35. obletnice moškega pevskega zbora in rudarske godbe

V zadnjih dneh februarja ali v začetku marca bo v Domu Svobode v Velenju proslava 35. obletnice ustanovitve moškega zbora in rudarske godbe. Vabimo vse pevce, bivše in sedanje, vse godbenike aktivne in neaktivne, da se za ta svečan dogodek odzovejo vabilu in pripomorejo k čim lepši proslavi tega redkega spominskega jubileja.

Pripravljalni odbor, ki je že začel delovati bo vsakega pevca in godbenika pravočasno obvestil o delu in pripravah za proslavo. Naprošamo tudi vse organizacije, podjetja, kmetijske zadruge, ustanove kot vse simpatizerje omenjenih ansamblov, da priskočijo na pomoč v tej ali oni materialni obliki zaradi čim lepše proslave tega jubileja. Tako se bomo primerno oddolžili dvema kulturnima skupinama, ki sta nas skozi 35 let spremljali skoraj v vsem družbenem in družabnem življenju. Spomnimo se samo neštetih koncertov, akademij, proslav, veselic, manifestacij in pogrebov, kjer sta nas povsod ti dve skupini spremljali. Pokažimo pevskemu zboru in godbi pozornost in dajmo jima priznanje, kot smo ga dajali skozi dolgih 35 let in bodimo ponosni, da tudi v Velenju lahko proslavimo tako pomembno obletnico.

KROMPIR V PRAHU

Švedi imajo prvo tovarno, ki izdeluje krompir v prahu. Krompir v prahu se namreč enostavno shranjuje, medtem ko krompir sam začne prej ali slej gniti. Vzrok temu je voda v krompirju in prav to v omenjeni švedski tovarni odstranijo. Puste pa vse hranilne snovi.

Tovarna predela 14.000 ton krompirja na dan. Končni proizvod je krompirjev prah, ki pa predstavlja samo 13% teže surovega krompirja. Če temu prahu dodamo določeno količino vode in vse skupaj kuhamo, dobimo krompirjev pire, ki se prav nič ne razlikuje od tistega, skuhanega iz običajnega krompirja. Ima povsem iste hranljive snovi in v enaki količini. Ta predvsem pride prav v prehrani vojske, ker zavzema malo prostornino in je v vsaki dobi pri roki. Shranjuje se v večlistne papirnate vrečice, kapacitete 5, 10, 15 in 20 kg neto teže.

ANEKDOTA

Tovarišlvo med vojaki in oficirji

Nek nemški podoficir je v minuli vojni vestno izpolnjeval svoje dolžnosti. Posebno hraber ni bil, doma je imel ženo in otroke in raje bi bil seve sedel s pipo v ustih pred domačo hišo. Tako je moral na vzhodni fronti opravljati šoferske posle. Nekega dne je vozil po blatni prometni cesti s plahto pokrit kamion.

Že dvakrat je bil obtičal v blatu, trenutno pa se je zgodilo tisto, česar se je že dolgo bal: Kamion je zdrsnil na rob ceste in se do osi pogreznil v razmočena tla.

V naslednjem trenutku je privozila mimo kolona vojaških avtomobilov in se ustavila pred pogreznjenim kamionom. Iz prvega avtomobila je izstopil general in poklical šoferja k sebi.

»Ste imeli smolo?«

»Da, gospod general.«

»Ste obličali?«

»V blatu, gospod general.«

General si je ogledal kamion. Takoj je pomislil na novo povelje o tovarišlvu med vojaki in oficirji in sklenil z zgledom pokazati, kako ga je treba izpolnjevati.

»Vsi k meni!« je zaklical obrnjen k avtomobilom in zaploskal.

»Vsi izstopite! Gospodje oficirje k meni! Pomagali bomo podoficirju, da pride kamion naprej. Na delo, gospodje!«

In iz osmih avtomobilov je izstopil ves oficirski štab, majorji, kapetani in poročniki v lepih novih uniformah. Skupaj z generalom so poprijeli od vseh strani in kmalu je kamion spet stal na cesti. Seveda so bili vsi do nosu blatni in na tihem so preklinjali generala in podoficirja. General je ostal pri kamionu zadnji. Še enkrat je stopil k podoficirju rekoč:

»Upam, da boste doma znali primerno opisati ta dogodek in povedati ljudem, kako vzorno je bilo na fronti tovarišlvo med vojaki in oficirji.«

»Razumem, gospod general!«

»Zdaj bi pa rad še pogledal, kaj ste naložili na kamion!«

General je odgrnil platno. In glej, na kamionu je sedelo 18 podoficirjev.

O naši prehrani

Vir energije, ki jo naše telo uporablja za različna opravila, je hrana. Vsa živila lahko z ozirom na vlogo, ki jo v organizmu odigrajo, razdelimo v dve skupini. Prva skupina nam daje kalorije, to je »gorivo«, druga pa beljakovine in ostale za življenje nujno potrebne snovi, kot so vitamini in mineralne snovi.

Znanost nam je tudi v prehrani pokazala pot, koliko in kakšnih snovi naj zaužijemo, da bo to zadoščalo potrebam našega organizma.

Od vse porabe kalorij predvideva sodobna prehrana 13% dobljenih iz kruha in moke (ankete v naši državi so pokazale, da v mestih pri nas zaužijejo ljudje 50% kalorij, po vaseh pa celo 73% kalorij s kruhom in moko). Z mesom maščobami in jajci bi morali kriti 27% kalorij (pri nas po mestih 24%, po vaseh pa le 13%). Veliko vlogo pripisujejo uživanju sadja in zelenjave, ki naj bi dajala 20% kalorij (pri nas odpade v mestih nanje 13%, po vaseh pa 6% kalorij). Mleka in mlečnih izdelkov bi morali porabiti za 15% naših potreb po kalorijah (v naših mestih 11%, na deželi pa 6%). Ostanek odpade na sladkor in sladice, ki naj bi pokrile 10% kalorične porabe.

JAVNA ZAHVALA

Ob nenadomestljivi izgubi našega ljubega moža, očeta, starega očeta, brata, tasta, svaka in strica

IVANA RIBIČA

ročarja v pokoju

se najlepše zahvaljujemo tov. dr. Fluderniku, posebno pa tov. dr. Budni, kakor tudi med. sestri Ančki, ki so mu ves čas bolezni zvesto stali ob strani in mu lajšali hude bolečine. Iskrena hvala tudi šoferjema Rdečega križa, tov. Veneku in tov. Silovšku, rudarski godbi in pevcem za ganljive žalostinke, tov. Perovcu za poslovilni govor, kakor tudi sosedom, darovalcem cvetja in vsem onim, ki so našega dragega pokojnika spremili k večnemu počitku.

Lepa hvala tudi upokojencem iz Prebolda, ki so ga s praporom spremljali na zadnji poti.

Žalujoče družine: Ribičeva, Kortnikova in Lambizarjeva